

TÜRK FOLKLOR ARAŞTIRMALARI

KURULUŞU : AĞUSTOS 1949

AYDA BİR DEFA İSTANBUL'DA ÇIKAR HALKBİLGİSİ DERGİSİ

SAHİBİ : İHSAN HİNÇER

No : 240

TEMMUZ 1969

YIL : 20 — CİLT : 12

Folklorelarımız :

Sadi Yaver Ataman

Yazan : Veysel ARSEVEN

Yıllar yılı, araştırmacı, toplayıcı, derleyici ve uygulayıcı olarak, Türk folkloru ve özellikle Türk halk müziği üzerinde bıkmadan, usanmadan, fedakâr bir öncü gibi çalışmış, derleme ve incelemelerini makale ve kitap halinde yayınlamış olan Sadi Yaver Ataman, daha küçük yaşta iken bağlama çalmaya başlamış, 17 yaşında plâk doldurmuş, Türkiye'de ilk radyo kurulduğunda Mehmet Sadi adı ile, radyodan, ilk halk türkülerimizi yurda duyurma çabası içine girmiştir. İlk sanat zevkini halktan; halk sanatçılarından ve folklor müziğinden almış, ondan sonra da halk müziğinin enginlik ve derinliklerinde yol almış, dolaşmış ve bir inci avcısı gibi bu müziğin değer ve güzelliklerini meydana çıkarmayı, onları tanıttıp sevdirmeyi görev bilmıştır. Bilgisini artırmada Zekâizade Hafız Mehmet, Rauf Yekta, Kaşyarık Hüsamettin, Musa Süreyya, Hoca Ziya, Muallim İsmail Hakkı, Mehmet Zati, Veli Kanık, Mahmut Ragıp Gazimihal ve yabancılarından da Prof. Hugo Wayne ve Eugén Borrel etkili olmuşlardır.

Birçokları gibi o da yıllarca, bir Folklor Enstitüsünün kurulmasını hayal etmiş, en son bu enstitünün kurulması ile ümitleri gerçekleşmiştir.

Önceleri dışçı olmak istemiş, fakat devam ettiği dışçılık okuluna bir türlü ısınmadığı için, kendini tamamiyle Türk Folklor çalışmalarına vermiştir. Hatta "müziyen olmasaydınız, ne olmak isterdiniz?" yollu bir soruya, "doğrusunu isterseniz, dünyaya bir daha gelmek olsa yine müziyen olarak gelmek isterdim" karşılığını veren ve sanat anlayışını "Müzik, sadece kulak zevkini üstün tutan bir araç olarak kaldıkça, bir eğitim aracı özelliği taşımadıkça, duyguda toplu bir anlam meydana getirmez. Müzik, şuurlu bir izlem uyandırabilmeli ve toplumsal bir fayda sağlamalıdır. Bu sözlerimle belirtmek istediğim husus, Türk müziğinde ileri hamlelere ve yeniliklere ihtiyacımız olduğunu anlatabilmektedir" sözleriyle tanımlıyan Sadi Yaver Ataman, 1906 yılında Safranbolu'da dünyaya gelmiştir. Babası Dr. Ali Yaver Ataman, annesi Habibe Yekta hanımdır. Hanife Atamanla evliliklerinden Adnan Ataman, Emre Kumaş, Güvenay Ataman ve Sevinç Ataman olmak üzere dört çocukları olmuştur.

Safranbolu idadisini ve İstanbul Erkek Lisesini bitirdikten sonra İstanbul Konservatuarına girmiştir.

1927 yılında öğretmen olarak devlet hiz-

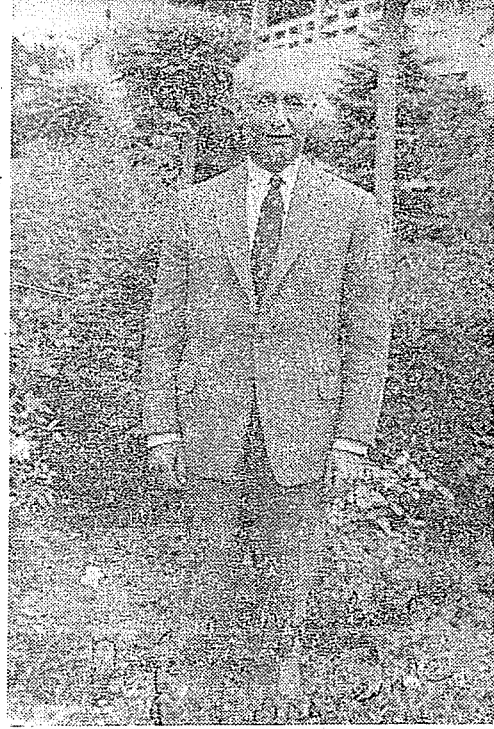
metine girmiş, 1933 yılında yedek subay olarak askerlik görevini yapmış 1934 yılında yeniden öğretmenliğe dönmüştür. 1938 yılında Ankara radyosu halk müziği yayınlarının yöneticiliğine getirilmiş, aynı zamanda Polis Kolejinde müzik öğretmenliğine atanmıştır. Radyolarımızda ilk olarak halk müziğinin açıklama ve toplu çalış geleneğine uygun bir düzenle yayınlanmasını sağlamıştır. 1940 yılında Karabük Belediye başkanlığına seçilmiş, 1942 de ikinci kez yedek subaylık görevine çağırılmış, bir yıl sonra yeniden Belediye başkanlığına dönmüştür. 1948 yılında İstanbul Beyazıt Bucak ve Belediye şube müdürlüğüne atanmış, 1950 de yeni açılan İstanbul Radyosunun halk müziği yayınlarının düzenlenmesi ile görevlendirilerek, burada Memleket Havaları Ses Ve Saz Birliği'ni kurarak, halk müziğimizin ayrı ve bağımsız bir yönetim ve düzen içinde yayınlanmasını sağlamıştır. 1951 yılında İstanbul Belediye Konservatuvarı ilim kuruluna üye seçilmiş, daha sonra burada folklor uygulama topluluğunu meydana getirerek Konservatuarda ilk kez halk müziğini sahneye uygulayacak bir topluluk ortaya çıkarmıştır. Bu toplulukla ayrıca İstanbul radyosunda da birçok konserler vermiştir. 1953 te radyo programlarının bir düzene konulması amacı ile kurulan komisyonda görevlendirilmiş ve bu komisyonun rapor-törlüğünü yapmış, 1956 yılında da radyoların halk müziği uzmanlığına getirilmiştir. Halen İstanbul Belediye Konservatuvarı folklor uzmanı ve yıllardan beri de Türk Folklor Derneği başkanı bulunmaktadır. Yapı ve Kredi Bankası'nca meydana getirilen Türk Halk Oyunlarını Yaşatma ve Yayma Tesisi'nin de yönetim kurulu üyesi ve sorumlu uzmanıdır. Türk Folklor Kurumu Halk Müziği Okulu'nun da başkanıdır.

Yurt içinde ve yurt dışında birçok folklor ve antropoloji kongrelerine üye seçilmiştir. Müzikoloji ve folklor konularında çeşitli gazete ve dergilerde sürekli yazıları yayınlanmaktadır. Yazıları çoğunlukla şu dergilerde çıkmıştır : Karabük, Musiki Ansiklopedisi, Türk Folklor Araştırmaları, Musiki Mecmuası, Yeni Türk, Musiki, Varlık, Ülkü ve daha başkaları.

Kitap halinde yayınlanmış ve yabancı bilim kurullarınca da değerli görülmüş e-

serlerinden bazıları şunlardır :

- 1 — Safranbolu Düğünleri, Oyunları ve Türküleri.
- 2 — Halk Sazları, Yerli Musikiciler ve Halk Musikisi Karakterleri
- 3 — Safranbolu Çocuk Oyunları ve Çalgıları

Sadi Yaver Ataman

- 4 — Ilgazlı Aşık Naili
- 5 — Dağcıl Saz Şairlerinin Hür Fikirleri Yaymadaki Roller
- 6 — Bu Toprağın Sesi Memleket Havaları
- 7 — Esnaf Türküleri
- 8 — Safranbolu Düğün Havaları
- 9 — Okullar İçin Halk Müziği
- 10 — Okullar için Yeni Şarkılar ve Kahramanlık Türküleri

Yayınlanmak üzere hazırlanmış durumda olan eserleri arasında özellikle şunları belirtmek yerinde olacaktır :

- 1 — Halk Müziğinde Polifoni
- 2 — Halk Müziğinde Pentatonizm
- 3 — Halk Müziğinin Metrik Sistemi ve Yapısı

-
- 4 — İlk ve Ortaokullarda Müzik Eđitimi
5 — Aşk Bblleri (nl Halk Ozanlarının Müzisyen Yönleri)
6 — Orman ve Folklor

Sayın Sadi Yaver Atamana daha uzun yıllar ve esenlikler diler, çalışmalarında verimliliğini sürdürmedeki canlılığının sürekli olmasını temenni ederiz.